

[Estrup]

at hjemmelen til at overføre 10 pct. skal udnyttet på en sådan måde, at der sigtes mod fuld udnyttelse af kvoten. Det er den ene ting, jeg vil sige.

Den anden ting, som jeg synes hr. Albrechtsen må tage til efterretning, er, at vi gang på gang har set en stor kommune komme med sine ansøgninger i sidste øjeblik. Hvis disse ansøgninger ikke når frem i rette tid, så falder de væk, hvis vi ikke har en sådan overførselsadgang.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 2
forkastedes, idet 61 stemte for, 72 imod.

Ændringsforslag nr. 3, 4 og 6
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 7
forkastedes, idet 62 stemte for, 73 imod.

Ændringsforslag nr. 8
forkastedes, idet 65 stemte for, 70 imod.

Ændringsforslag nr. 5 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 7 og 8.

Ændringsforslag nr. 9 og 10
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 11
forkastedes, idet 62 stemte for, 72 imod.

Ændringsforslag nr. 12 og 13
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 15
forkastedes, idet 65 stemte for, 70 imod.

Ændringsforslag nr. 14 betragtedes som
bortfaldet efter forkastelsen af ændringsfor-
slag nr. 15.

Ændringsforslag nr. 16

forkastedes, idet 62 stemte for, 73 imod.

Ændringsforslag nr. 17 og 18 og § 1 med
de foretagne ændringer
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 20 om en ny affattelse
af § 2
vedtoges uden afstemning.

Ændringsforslag nr. 19 betragtedes som
bortfaldet efter vedtagelsen af ændringsfor-
slag nr. 20.

§ 2 i den nye affattelse
vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behand-
ling
vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

16) Anden behandling af lovforslag nr. L 95:

Forslag til lov om ændring af lov om landbrugsejendomme.

(Fremsat 4/12 85. Første behandling 6/12 85. Betænkning 6/12 85).

Der var stillet 5 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Bjørn Westh (S):

Ved fremsættelse af hovedforslaget vedrørende begrænsning med hensyn til ejendom

[Bjørn Westh]

nr. 2, forslaget om at nedsætte afstanden inden for samdrift fra 15 km til 1 km, mente jeg, at det var rigtigst, at de samme regler kom til at gælde for forpagtninger af hele ejendomme. Vi var usikre over for dette, om det var nødvendigt; vi bad derfor om en teknisk vurdering i ministeriet og tilkendegav samtidig, at vi ønskede udvalgsbehandling mellem anden og tredje behandling, fordi det var lidt uoverskueligt på grund af en meget uklar lovtekst.

Vi stillede spørgsmålet i fredags, men har først i dag fået ministeriets redegørelse for dette punkt, og vi har så brugt den lange dag til at få redet trådene ud, og det viser sig, at det nu ikke er nødvendigt at stille dette ændringsforslag med hensyn til forpagtning af hele ejendommen for at opnå det, vi gerne vil opnå, og derfor kan jeg sige til formanden, at vi vil tage ændringsforslag nr. 1 tilbage, men opretholde hovedforslaget, der er det sidste ændringsforslag. Og nu, da vi er ude over det teknisk vanskelige punkt, finder vi det heller ikke nødvendigt med et møde mellem anden og tredje behandling.

Hvad angår det spørgsmål, ministeriet har rejst om definition af en bevaringsværdig driftsenhed, vil jeg blot henvise til det blå cirkulære, landbrugsministeriet har udsendt, og som omtaler, hvad en reel ejendom er. En bevaringsværdig driftsenhed er en reel ejendom, der er velarronderet og har nogle rimelige bygninger. Det er den definition, vi har tænkt på i vores tekst. Hvad angår overgangsregler, mener jeg, det må være rigtigst at bruge de overgangsregler, man brugte, da man satte 1978-loven i kraft.

På den baggrund vil jeg anbefale folketinget at stemme for de øvrige ændringsforslag, der markerer det ønske, som vi har til en kommende landbrugslov, og der bliver derfor efter min mening ikke tale om nogen siksak-kurs; den kurs, der bliver lagt nu, kan fastholdes i den kommende lov.

Formanden:

Forslagsstillerne har meddelt, at de ønsker at tage ændringsforslag nr. 1 tilbage. Ønsker nogen at opretholde det? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er dette ændringsforslag bortfaldet.

Rønholt (KF):

På baggrund af de stillede ændringsforslag er det nødvendigt at gøre opmærksom på de svar, der i dag er tilstillet udvalget. Selv om ændringsforslaget er tidsbegrænset, indtil den egentlige landbrugslov vedtages og træder i kraft, skal jeg påpege både de kortsigtede og de langsigtede problemer, der vil opstå, dersom de indarbejdes i den endelige landbrugslov.

For det første: hvad vil der ske med alle de kontrakter, der er indgået med handler? Nu kan jeg forstå, at forpagtningsforhold er trukket ud, men det var vist for hele ejendommen – skal jeg forstå det sådan? Men også delkontrakter på enkeltarealer, der træder i kraft efter 1. januar 1986, kan blive berørt. Bevares, nogle kan endnu genforhandles; men ud fra andre hensyn, herunder de skattemæssige, vil den ene part måske ikke have den fornødne tilskyndelse til en genforhandling.

For det andet: de administrative forhold vil være yderst vanskelige, når nye begreber skal være genstand for fortolkning. Hvad forstår man f.eks. ved en bevaringsværdig ejendom? Skal det vurderes ud fra et hensyn til fastholdelse af lokalbefolkningen? Er det af hensyn til landskabsbilledet, eller er det af hensyn til bygningsbevarelse? Altså frilandsmuseer spredt over det ganske land. Også overgangsbestemmelser og retningslinjer for dispensation mangler.

Jeg vil bede ordføreren for socialdemokratiet, hr. Bjørn Westh, definere, hvad en bevaringsværdig ejendom er. Bæredygtig kan den ikke være. Ellers ville der ikke være behov for navneændring, og hvordan vil forslagsstillerne sikre sig, at en landmand, der ejer en bevaringsværdig ejendom, der ligger over 300.000 kr.s nedlægningsgrænsen, kan sikre sig en indtjening, der er tilstrækkelig til at brødføde en familie? Jeg vil også bede den fungerende landbrugsminister gøre rede for de administrative problemer, ændringsforslagene har.

De mere langsigtede virkninger, hvis et flertal ønsker at indarbejde ændringsforslagene i en ny landbrugslov, er langt mere alvorlige. Her vil der opstå et paradoksproblem, idet et flertal i folketinget, herunder de partier, der står bag ændringsforslagene, har stemt for miljøministerens NPO-handlingsplan, hvor et af målene var at tilstræbe en bedre balance mellem husdyrhold og areal.

[Rønhojt]

På længere sigt vil det gå ud over tilførelserne til forarbejdningsindustrierne og dermed beskæftigelsen, eksporten og valutaindtjeningen. Hvis de stillede ændringsforslag er et signal til unge, der ønsker at gå ind i landbruget, om at finde en anden beskæftigelse, vil det være virksomt. Hvem ønsker med de udsigter, der i øvrigt er, at etablere sig i et erhverv, hvor der ingen udviklingsmuligheder er? Det kan ikke være rigtigt at skubbe dansk landbrug 100 år tilbage og skabe en situation, hvor erhvervets eneste fremtidige indtjening ligger i entréindtægter fra turister, der ønsker at se, hvordan fortidens landbrug så ud.

De parlamentariske vilkår, dette lovforslag har fået, er yderst kritisable, når der ikke levnes tid til en grundig behandling. De svar, der i dag foreligger fra landbrugsministeren på de stillede spørgsmål, viser med al tydelighed, hvilke problemer en vedtagelse af ændringsforslagene vil få. Det er desuden et brud på parlamentarisk skik, når landbrugets organisationer og landbrugets fremtidige udøvere, bl.a. Landboungdom, afskæres fra at møde op i deputation og fremlægge deres synspunkter og betænkeligheder. Det, der er sket, og ikke mindst den måde, det er sket på, kan bedst beskrives som flertalsdiktatur.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Det lovforslag, vi behandler, er fremsat af regeringen i sidste øjeblik. Regeringen har bedt om at få det færdiggjort i denne uge. Det var derfor nødvendigt for udvalget at afgive betænkning. Der har ikke på noget tidspunkt været lukket for spørgsmål, men der har kun været ønske om at stille to spørgsmål, og alle deputationer har kunnet komme. Bl.a. derfor blev det også tilkendegivet, at der kunne være udvalgmøde mellem anden og tredje behandling.

I øvrigt er der landbrugsorganisationer, der har henvendt sig til mig, fordi de har opdaget, at lovforslaget foreligger. Lovforslaget har fået en fuldt normal procedure, når man henser til, at regeringen kom med det så sent.

Povl Brøndsted (V):

Det er unægtelig noget overraskende og forbløffende, at en tidsbegrænset forlængelse

af gældende regler skal benyttes til at fremsætte så fundamentale ændringsforslag som dem, vi har set her, og det er sket uden noget egentligt udvalgsarbejde, uden nogen virkelig mulighed for undersøgelser, og det sker oven i købet på et tidspunkt, hvor vi ved, at en større revision af landbrugsloven er lige på trapperne.

Landbrugsministeren har lovet at fremsætte sit forslag i januar 1986. Ville det ikke være fornuftigt at støtte lovforslag nr. L 95 uden ændringsforslag under de givne forhold og så få en virkelig konstruktiv debat om den, synes jeg, for dansk landbrug meget vigtige lovgivning? Landbrugslovgivning er jo ikke noget, der sådan er nogle enkelte små stykker. Landbrugslovgivning har altid gennem tiderne været helheder. Den påvirker tilværelsen for overordentlig mange mennesker og er afgørende for landområdernes udvikling og eksistensen i landdistrikterne. Det forudsætter en samlet helhedsvurdering og helhedsbehandling og ikke nogle tilfældige ændringsforslag, der pludselig dukker op på baggrund af forholdsvis lidt.

Der kan henvises til det bilag 3, vi har fået til lovforslag nr. L 95. Jeg synes også, det er forbløffende, at man bygger på, at vi nu skal skønne noget, nu er det noget, der er bevaringsværdigt, noget hypotetisk, som det er meget svært at sætte på plads.

Jeg synes, det ville være fornuftigt, at de, der stiller disse ændringsforslag, gik med til at lade det hele gå ind i en helhed, når vi får det bebudede lovforslag i januar måned.

Gade (SF):

Det er rart, at venstres ordfører kunne tænke sig at tage ordet her under andenbehandlingen af dette lovforslag; venstre mente altså ikke, man kunne overkomme at tage ordet under førstebehandlingen af det.

Jeg forstår, at hr. Povl Brøndsted nu er overrasket. Det havde han ikke været, hvis han havde været her til førstebehandlingen, for det, der nu sker her, de ændringsforslag, som bliver stillet, sagde et flertal var ting, man mente skulle ind i det. Hovedsigtet med de ændringsforslag, som et flertal ønsker at få ind i loven, er, at vi nu arbejder med en tidsbegrænset forlængelse af lovgivningen. I modsætning til det svar, vi har fået fra landbrugsministeriet, og hvor man taler om, at

[Gade]

det er udtryk for en uheldig siksakkurs, skal jeg forsikre hr. Povl Brøndsted om, at vi vil gøre vort til, at der ikke bliver tale om nogen siksakkurs, men at der bliver tale om en klar kurs, når vi skal i gang med den store ændring af landbrugsloven.

Det er jo ikke vores ansvar, at landbrugsministeren har haft så vanskeligt ved at finde frem til en revision af landbrugsloven. Man kan jo gætte på, hvad det skyldes, men det er i hvert fald ikke vort ansvar, at forslaget ikke har været fremsat og behandlet i folketinget, så vi havde kunnet føre debatten i dag på det grundlag. Derimod kom regeringen og landbrugsministeren for få dage siden og sagde: hu hej vilde dyr, nu skal dette her igennem. Dertil siger vi, at vi i stedet for at få en forlængelse, som var uden tidsbegrænsning, ønsker en kort tidsbegrænsning, som samtidig giver nogle klare signaler om en fremtidig revision af landbrugsloven og de ting, vi synes det var vigtigt at se på, nemlig nedlægningsgrænsen og toejendomsreglen.

Jeg vil gerne gøre de to foregående ordførere opmærksom på, at hele hovedargumentationen i den kritik, landbrugsministeriet har gjort sig umage for at finde frem imod dette forslag, næsten udelukkende vedrører spørgsmålet om forpagtning. Det har vi læst, og det har vi taget ud, fordi der kunne blive problemer på det område. Den diskussion ønsker vi ikke at gå ind i på dette sene tidspunkt, og derfor erklærer vi os villige til at tage ændringsforslaget tilbage.

I stedet for som hr. Rønholt at tale om, at vi nu skruer tiden tilbage, kunne regeringen måske tage dette her som et signal om, at regeringspartierne må tage arbejdshandskerne på, hvis man vil have en landbrugslov, som skal være på en bestemt måde, men dem har man ikke villet tage på, og så er der altså nu et flertal, der siger, at udgangspunktet for den kommende diskussion om landbrugsloven ikke kun er den eksisterende, men er den eksisterende med de to ændringsforslag, der er stillet her.

Larsen-Ledet (RV):

Vi er fra radikal side enige i, at det er nødvendigt at forlænge aftalen om lempelse af hovederhvervskrav og uddannelseskrav. Hovedårsagen er det misforhold, der er mellem det antal ejendomme, der er til salg, og

det antal købere, der kan leve op til landbrugslovens erhvervsbetingelser. Dertil kommer også den holdning, at det er vigtigt at opretholde bosætningsmønsteret i vore landområder, at det er værdifuldt for livet på landet; tilværelsesformen ændrer karakter, hvis vi lader den nuværende nedlægningsbølge rulle videre med uændret eller accelererende styrke.

Her er det altså ikke nok med kønne ord om det nære samfund, som jo bruges af næsten alle partier ved festlige lejligheder, her er det også nødvendigt med praktisk politisk handling, medens vi venter på landbrugsministeren. Vi venter jo fortsat på udkast til en revision af landbrugsloven.

Vi har fra radikal side været med til at pålægge landbrugsministeren at sænke grænsen for tilladelig nedlægning fra 500.000 kr. til 300.000 kr. Vi har derudover allerede nu en fornemmelse af, at der i den nye landbrugslov til blive begrænsninger i adgangen til at købe ejendom nr. 2, og for at undgå spekulationskøb i 1986 af ejendom nr. 2 ønsker vi gennemført en midlertidig ændring af samkøbsgrænsen, som det fremgår af forslaget.

Vi vil også gerne understrege, at det er en midlertidig foranstaltning, vi taler om her. Vi vil selvfølgelig også inddrage spørgsmålet i forhandlingerne om en revision af landbrugsloven, og der kan blive tale om ændringer på flere områder i forbindelse med køb af ejendom nr. 2, men det er altså den midlertidige lovforordning, vi taler om. Der vil jo i bedste fald gå 10 måneder, er det oplyst fra autoritativ side, inden en ny landbrugslov kan træde i kraft, og derfor mener vi, det er rigtigt at indføre de ændringer, som omtales i ændringsforslaget.

Må jeg endelig sige til hr. Rønholt, som var bekymret for nogle ubalancer imellem husdyr og arealer, paradoksproblemer osv., at der da ikke i denne lovgivning er lagt op til forbud imod, at man kan lave aftale med sin nabo om at aftage gødningen. Jeg vil også gerne understrege over for hr. Rønholt, at det er en midlertidig foranstaltning, der er tale om.

Endelig er der også den mulighed, som mange landmænd glemmer, at man kan skifte ejendom. Hvis den ejendom, man har, ikke længere passer til ens forhold, er det da stadig væk lovligt at købe en anden ejendom.

[Larsen-Ledet]

Bl.a. derfor er det også vigtigt, at vi fortsat har ejendomme af forskellig størrelse. Der kan vel ikke være nogen, der mener, at det er rimeligt, at man skal sidde på sit eget landbrug til sine dages ende og blive ved med at få sin jordhunger tilfredsstillet ved at forlange naboejendomme nedlagt. Jeg finder i hvert fald, det vil være urimeligt.

(Kort bemærkning).

Rønholt (KF):

Jeg vil gerne tiltræde de beklagelser, der er udtalt over, at forslaget til ændring af landbrugsloven ikke er blevet fremsat endnu. Jeg havde også gerne set, at vi havde fået lovforslaget i så god tid, at vi havde fået et godt klima for forhandlingerne ikke alene om landbrugsloven, men også om den såkaldte finansieringsreform. Når det er sagt, vil jeg også gerne lige påpege nogle forhold, som vi forbigår.

Der har været nedsat en landbokommission, som har afgivet en delbetænkning. Den har landbrugets organisationer deltaget i, og de har enstemmigt vedtaget den. Jeg vil gerne henvise til side 18 i denne delbetænkning, hvorfra jeg citerer:

»Loven må endvidere og i større omfang end efter den gældende landbrugslov indeholde de nødvendige tilpasningsmuligheder, således at heltidsbedrifter kan udvikle sig i takt med de udfordringer, jordbrugerhvervet vil blive stillet over for i fremtiden. Det er herved vigtigt, at loven sikrer disse bedrifter mulighed for at forøge deres produktionsgrundlag.«

Ud fra den målsætning mener jeg at vi i øjeblikket bevæger os i den forkerte retning. Jeg er glad for, at hr. Larsen-Ledet nu udtrykker sig på den måde, at det er en midlertidig lov, og at man ikke tilsigter, at en endelig landbrugslov skulle få samme indhold som ændringsforslagene – hvis det er sådan, jeg skal forstå det – for så tror jeg, at der er åbning for nogle positive forhandlinger.

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

VS har snart mange gange fra denne talerstol sagt, at vi ønsker at bevare en fleksibel bedriftsstruktur med både små og store brug. Men denne målsætning ødelægges med den hast, hvormed der nedlægges landbrug – sidste år blev det til godt 3.300 landbrug. Der-

for støtter vi selvfølgelig det ændringsforslag, der er kommet fra socialdemokratiet, SF og de radikale om at sænke nedlægningsgrænsen. Vi synes faktisk, det haster med at få den sænket; vi ser ingen grund til at vente.

Vi var af samme grund enige om bemærkningerne i betækningsbidraget til finansieringsreformen for landbruget, at gode, reelle brug, der ikke kan betragtes som bæredygtige, ikke må nedlægges, uden at der er foretaget en vurdering af forholdene. Derfor støtter vi selvfølgelig også ændringsforslaget om at ændre »bæredygtige« til »bevaringsværdige«.

Endelig er der ændringsforslaget om at ændre 15 km til 1 km. VS er også gerne med til den ændring, idet vi er enige i betækningsbidragets betragtninger om at eje to ejendomme. Men ud fra de besvarelser, der er kommet i landbrugsudvalget, er det nok klogt i første omgang at tage forslaget vedrørende forpagtning tilbage, sådan som socialdemokratiet har gjort det. Men vi ønsker, at det eller i alle tilfælde noget, der ligner det, skal med i landbrugsloven til sin tid.

Vi er i øvrigt ret overbevist om, at den kurs, man er drejet ind på, ikke er en siksak-kurs, men tværtimod er den rette kurs, og at det er den kurs, man skal fortsætte, og at indholdet i en kommende landbrugslov selvfølgelig derfor skal svare til de ændringsforslag, vi taler om i dag.

Der er blevet talt meget om, hvorvidt det har været en grundig eller en ikke-grundig behandling. VS bryder sig aldrig om, at udvalgsbehandlinger er dårlige, og så er det i og for sig ligegyldigt, om det kommer fra den ene side i salen eller den anden, men vi vil ærlig talt pege på, at det var landbrugsministeren, der startede med dette her hasteri. Det var ham, som kom med lovforslaget på et utrolig sent tidspunkt, idet han faktisk gennem flere år har vidst, at loven udløb i år.

Vi bryder os heller ikke om den politiske obstruktion, som også er foregået fra landbrugsministerens side i forbindelse med en anden lov. Derfor synes jeg ærlig talt, det er lidt hyklerisk, når den ene side af salen nu begynder at skælde den anden side ud på den måde.

Dohrmann (FP):

[Dohrmann]

Jeg var ved førstebehandlingen så letsindig at give tilslutning til landbrugsministerens lovforslag nr. L 95. Efter de ændringsforslag, der er stillet, og som der desværre med radikal medvirken er en temmelig stor risiko for bliver vedtaget, vil jeg gerne trække dette tilsagn tilbage. Det, landbruget har brug for, er igen at blive et frit erhverv. De ændringsforslag, der er stillet her, er ikke alene bureaukratiske, de er erhvervsfjendtlige – ja, de er faktisk noget, der er meget værre.

Vi ved alle sammen, at det, landbruget igennem mange år først og fremmest har haft brug for, er kapital. Det, man her foretager sig, vil afskære en masse kapital fra at tilflyde landbruget. Spørgsmålet er stillet af en af ordførerne, men lad mig gentage: hvem er bedre til at vurdere, hvad der er en bevaringsværdig landbrugsejendom, end dem, der har med landbrug at gøre?

Nej, lad os få et frit erhverv, et frit landbrug, hvor de, der vil udvide og disponere for at få en rentabel forretning, får lov til det. Dette her er simpelt hen erhvervsfjendligt.

Jeg vil gerne spørge den radikale ordfører, hr. Larsen-Ledet, hvordan det skal gå alle de små husmænd, som lige pludselig kommer i den situation, at de ikke kan sælge deres små og vel at mærke urentable ejendomme. Jeg tror ikke just, det er noget, der passer husmandsforeningernes medlemmer, så hvis det er deres ærinde, de radikale forsøger at gå i denne situation, tror jeg altså, man er gået helt forkert i byen.

Men som sagt vil vores afstemning ved tredje behandling være fuldstændig afhængig af, om disse erhvervsfjendtlige ændringsforslag bliver vedtaget eller ej.

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Må jeg først sige, at det lovforslag, regeringen fremsatte, tilsigtede, at vi skulle videreføre de lempelser, vi havde fået i landbrugsloven.

Jeg vil da gerne erkende, at forslaget ikke er fremsat tidligt, men alle her i salen – i hvert fald de implicerede ordførere – ved jo også, at det skyldes, at landbrugsministeren har prøvet, om man kunne finde en fællesnævner for revisionen af landbrugsloven. Det er jo rigtigt, når hr. Povl Brøndsted siger, at vi forsøger at komme med en større revision

af landbrugsloven og også gerne havde set, at vi havde forhandlet os frem til noget, vi kunne lægge frem i enighed her i folketinget.

Det har vist sig at være meget besværligt. Derimod havde regeringen naturligvis ikke forestillet sig, at en forlængelse af den ordning, der har fungeret ganske fortræffeligt i 3 år, skulle volde store besværligheder.

Jeg forstod på bl.a. hr. Gade, at det heller ikke var selve forlængelsen, der voldte besværligheder, men at der nu skulle lægges politik i den forlængelse, at man i denne lille forlængelse ville lægge nogle retningslinjer for folketingets behandling af den fremtidige landbrugslovgivning.

Derfor er jeg meget glad for hr. Larsen-Ledets klare tilkendegivelser af, at dette her var et mellemstadium, at der ikke skulle lægges politik i de ændringsforslag, der foreligger her, men at der var tale om nervøsitet for, hvor stærkt det kunne gå, i forventningen til, hvad der kom i den fremtidige landbrugslov. Jeg takker for dette klare tilsagn fra det radikale venstre om, at disse ændringsforslag ikke er nogen politisk tilkendegivelse, men at man stadig væk er åben for forhandling om landbrugsloven.

Jeg må også sige til hr. Bjørn Westh, at jeg er glad for, at det i dag gennem vores svar fra landbrugsministeriet er lykkedes at rede trådene ud for hr. Bjørn Westh, så vi klarede problemerne vedrørende forpagtning.

Jeg er også sikker på, at det under den udvalgsbehandling, der skal finde sted, vil lykkes os at rede trådene ud, så hr. Bjørn Westh finder ud af, at det heller ikke er nødvendigt at stramme så utrolig hårdt op, som man gør her ved at gå fra 15 km til 1 km. Når der ikke var mere tid, ligger der vel også lidt i det, at der underhånden fra hr. Bjørn Wesths side var givet tilsagn om, at vi godt kunne køre det her igennem, uden at der skulle ske ændringer i det, og det var også ud fra den forudsætning, at forslaget blev stillet.

Hr. Rønholt spurgte, om administrationen ville skabe besværligheder. Ja, jeg tror, der kan blive store besværligheder. Vi har allerede nu set, at der kan opstå problemer med hensyn til at lægge grænsen for, hvad der er bæredygtigt, og hvad der er bevaringsværdigt.

Men det gør det nødvendigt for regeringen at få landbrugsloven frem hurtigst muligt. Da

[Landbrugsministeren]

vi har et tilsagn fra de radikale om, at dette er en midlertidig ordning, er det op til os hurtigt muligt at få landbrugsloven frem.

Bjørn Westh (S):

Nu var det jo fiskeriministeren, der svarede, og derfor skal jeg ikke gøre så meget ud af ukendskabet til landbrugsloven. Men der er faktisk hver eneste dag i jordbrugsdirektoratet truffet afgørelser med hensyn til ejendomme, der er vurderet som reelle og dermed bevaringsværdige ejendomme. Det er et fuldstændig indarbejdet begreb, der bruges hver eneste dag. Det står defineret i landbrugsministeriets cirkulære, der er udgivet i en blå bog. Så der er altså ikke noget nyt og besværligt i det.

Heller ikke nedlægningsgrænsen er der noget nyt i. Landbrugsministeren blev pålagt af et flertal i folketinget senest den 30. maj at få dette her på plads inden nytår. Landbrugsministeren udtaler i Landsbladet i et interview den 6. december i år, at det ved han sandelig ikke om han vil. Det vil altså sige, at han har regnet med at skulle sidde et flertals henstilling overhørig. Der er ikke noget nyt i, at vi siger: så sætter vi det ind i loven.

I øvrigt vil jeg gerne sige, at jeg ikke har nogen underhåndsaftaler med landbrugsministeren om noget som helst, men hvis landbrugsministeren har bibragt fiskeriministeren det indtryk, bekræfter det bare det indtryk, jeg har af landbrugsministeren, nemlig at han går og siger en hel masse, men at han ikke har dækning for så forfærdelig meget af det, han siger. Det gør det vanskeligere og vanskeligere for folketinget at samarbejde med ham, og det synes jeg man skulle bemærke.

Larsen-Ledet (RV):

Jeg vil gerne sige til hr. Rønholt og til den fungerende landbrugsminister, at en væsentlig baggrund for vort forslag er ønsket om at modvirke spekulation i den periode, der går, inden en ny landbrugslov er vedtaget.

Jeg føler mig helt overbevist om, at de tre forslagsstillende partier er helt enige i mine udtalelser i så henseende. Der står for øvrigt også i forslaget, at det er »indtil 1. juli 1986«. Der er ingen af os, der har bundet sig til hinanden om en kilometers grænse ved den forestående revision af landbrugsloven.

Det er muligt, at vi principielt mener, nedlægningsgrænsen er rigtig, men vi er altså meget åbne for at diskutere, om den kan etableres på en anden måde, måske som en kombination af grundværdi og hektarer osv. Der er ingen skillelinje imellem de forslagsstillende partier i denne sag.

(Kort bemærkning).

Povl Brøndsted (V):

Jeg er lidt ked af den tone, hr. Bjørn Westh brugte over for landbrugsministeren. Hr. Bjørn Westh burde nok være den, der er bedst klar over, at det kan være en vanskelig proces, når man står over for et stort lovrevisionsarbejde, som landbrugsloven må siges at være, og gerne vil prøve på at forhandle sig frem både med landbrugets organisationer og med de forskellige partier og har gjort en virkelig forhandlingsindsats til alle sider for at få et lovforslag frem på bordet så hurtigt som muligt. Jeg synes for så vidt, det må siges at være en virkelig god indsats. At det så ikke har bevirket, at vi har fået det lovforslag endnu, er en anden sag, men vi ved, at vi får det i januar 1986, og derfor synes jeg, vi skulle vente med at tage den tone på til det tidspunkt.

Jeg vil også sige tak til hr. Larsen-Ledet. Jeg har bemærket, at det er noget midlertidigt, og at forhandlingsituationen derfor ligger klar og åben, når vi nu skal til at behandle det store lovkompleks i januar 1986.

(Kort bemærkning).

Bjørn Westh (S):

Jeg har ikke udtalt mig om landbrugsministerens forhandlinger om en stor revision af landbrugsloven. Men fiskeriministeren sagde, at jeg skulle have svigtet en underhåndsaftale med landbrugsministeren, som jeg mig bekendt ikke har indgået. Det var det, jeg ville have berigtiget, og jeg ved egentlig ikke, hvordan fiskeriministeren kan påstå noget sådant her.

(Kort bemærkning).

Dohrmann (FP):

Hr. Bjørn Westh har jo en fortid som landbrugsminister, og derfor kunne jeg egentlig godt tænke mig at få afklaret, hvad hr. Bjørn Westh tænker på, når han taler om

[Dohrmann]

et bevaringsværdigt landbrug. Er det ud fra et erhvervsmæssigt synspunkt, eller er det ud fra en eller anden romantisk forestilling om, at man stadig væk kan drive et husmandsbrug med to heste, fire køer og måske sytten høns?

Jeg vil gerne spørge den fungerende landbrugsminister, som faktisk får sit lovforslag totalt ændret, såfremt disse ændringsforslag vedtages, om regeringspartierne virkelig vil stemme for lovforslaget ved tredje behandling, såfremt disse ændringsforslag vedtages. Jeg spørger, fordi det godt kunne tænkes, at nogle af dem, der måske agter at stemme for ændringsforslagene, ville indtage en anden holdning, hvis regeringspartierne her og nu meddelte, at de ville stemme imod eller tage deres lovforslag tilbage.

(Kort bemærkning).

Larsen-Ledet (RV):

Jeg ved ikke, om det var hr. Povl Brøndstedts mening at forsøge at drive en kile ind imellem de forslagsstillende partier, men jeg vil i hvert fald gerne sige, at vi har været 100 pct. enige om dette her, og jeg tror også, at alle tre partier både ønsker en bred løsning af dette spørgsmål og af landbrugsloven i sin helhed, når den kommer til revision. Jeg føler, at vi på mange områder har sammenfaldende synspunkter. Det er helt reelt, og der er ingen grund til at lægge skjul på, at vi vil søge vores tilslutning til en ny landbrugslov dér, hvor vi kan få den, men primært ønsker vi altså en bred løsning, og vi vil gerne være med til at indlede virkelige forhandlinger om en bred løsning.

Landbrugsministeren (Grove, fg.):

Jeg må sige til hr. Bjørn Westh, at jeg tror, at også jeg har et vist kendskab til den gældende landbrugslov; jeg husker da tilbage til 1978, da vi havde intense forhandlinger om den. Når hr. Bjørn Westh påstår, at jeg ikke kender landbrugsloven, skyldes det nok mere, at hr. Bjørn Westh somme tider ikke når at tænke sig om, inden han taler. Hvis han havde tænkt tilbage til 1978, tror jeg aldrig, han ville have sagt det.

Når jeg var inde på, at der kunne være administrative besværligheder ved at sondre imellem bæredygtige og bevaringsværdige enheder, er det, fordi vi før havde en klarere

afgrænsning, nemlig at de var bæredygtige, og det er lettere at sige, hvad der er bæredygtigt for en landbrugsfamilie. Nu kommer der et bevaringsmæssigt aspekt ind – betyder det bevaringsværdigt for den landbrugsfamilie, der bor på ejendommen, eller betyder det bevaringsværdigt for samfundet? Hvordan får vi det klaret op? Før tog man mere hensyn til det enkelte landbrug. Der bliver nogle administrative besværligheder her, inden vi får afklaret, hvordan vi skal gøre det.

Men jeg er selvfølgelig glad for, at hr. Bjørn Westh er modtagelig for argumenter. Da vi fik forklaret alt om, hvordan det kom til at virke med hensyn til forpagtninger, faldt det væk. Lad os nu bruge udvalgsbehandlingen til at få forklaret, hvor hårdt dette her vil komme til at virke, så kan det da være, vi nærmer os en løsning.

Det er også det svar, jeg må give til hr. Dohrmann: vi må se, hvor langt vi kommer, inden regeringen tager stilling til, hvordan vi vil afklare disse spørgsmål. Vi er kommet et godt stykke vej i dag, og der er jo lang tid til, at vi skal have den næste afstemning.

Jeg vil stadig væk sige til hr. Larsen-Ledet, at vi er klar til en meget bred løsning, og derfor er jeg glad for, at der er tale om en midlertidig ordning, og at man ikke har lagt sig fast på nogle klare standpunkter, men bare har villet været med til at udsætte noget.

(Kort bemærkning).

Lohmann (S):

Jeg bed mærke i den forklaring, den fungerende landbrugsminister gav om, hvad en bæredygtig landbrugsbedrift er. Jeg vil gerne have, om ministeren heroppefra vil forklare, hvad en bæredygtig landbrugsbedrift er.

(Kort bemærkning).

Gade (SF):

Jeg vil gerne sige til den fungerende landbrugsminister, at vi, der udgør flertallet bag ændringsforslaget, ikke mener, der er behov for yderligere udvalgsarbejde. Det blev også tilkendegivet i begyndelsen af debatten, og jeg nævner det bare for klarheds skyld, så den fungerende landbrugsminister ikke skal være i tvivl om det.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1 var taget tilbage.

Ændringsforslag nr. 2-5, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Lovforslaget går nu til fornyet behandling i udvalget.

Den næste sag på dagsordenen var:

17) Anden behandling af lovforslag nr. L 31:

Forslag til lov om ændring af lov om radio- og fjernsynsvirksomhed. (Lokal radio- og fjernsynsvirksomhed).

(Fremsat 9/10 85. Første behandling 15/10 85. Betænkning 6/12 85).

Der var stillet 16 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der stillet 1 ændringsforslag af Tinning (VS) (se nedenfor).

Ændringsforslag

Af Tinning (VS):

Til § 1

I den under nr. 4 foreslåede § 15 a indsættes i stk. 3 efter 1. pkt. som nyt punktum:

»Sendetid må ikke stilles til rådighed mod vederlag.«

Bemærkninger

Det af et mindretal (socialdemokratiets og det radikale venstres medlemmer af udvalget) stillede ændringsforslag i betænkningen om forbud mod salg af sendetid til politiske partier eller religiøse bevægelser er værre end ingenting.

For det første er det totalt uadministrerbart.

For det andet bygger det på en idé om, at pengestyret nærradiovirksomhed og politisk bestemt pengestyret nærradiovirksomhed er helt i sin orden, når blot det ikke kommer fra politiske partier eller religiøse bevægelser.

Dertil kommer, at omgåelsesmulighederne er umådelig iøjnespringende.

Nærradioerne er ved at blive anbragt i en situation bestemt ved

- at der ikke gives adgang til de offentlige kasser,
- at reklamefinansiering ikke skal være tilladt,
- at salg af sendetid til politiske partier eller religiøse bevægelser skal forbydes, og
- at hele finansieringsspørgsmålet skal op til fornyet behandling omkring 1. februar 1986.

Det sidste kan være en god idé. En delvis offentlig finansiering af nærradioernes arbejde er helt nødvendig. Denne ordning bør udformes sådan, at der ikke bliver brug for at tjene penge ved salg af sendetid. Med dette ændringsforslag foreslås denne indtægtskilde da også helt lukket til.

Så håber forslagsstilleren blot, at det vil være muligt at samle det såkaldte alternative flertal omkring en fornuftig finansieringsordning i tiden omkring 1. februar 1986.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Tastesen (S):

Vi fik i folketingets kulturudvalg parlamentarismen til at fungere, da klokken var fem minutter i tolv. Vi fik den oven i købet til at fungere så bredt, at vi fik regeringspartierne og ministeren med til de afsluttende forhandlinger, og resultatet ser vi i den betænkning, der er kommet fra folketingets kulturudvalg. Det er selvfølgelig godt, at regeringen ville være med; det ville også se lidt mærkeligt ud, hvis det var folketingspartierne uden for regeringen, som alene ordnede den sag.

Vi fik det grundforlig, at vi gør radioloven færdig og venter med stillingtagen til lokal-TV. Vi synes, at det, som forholdene var, var